

The Analysis of Factors Influencing the Development of Student Sports

A. Monsef^{1,2}, M. Namvar², M. Moradi Doliskani³, S. Jalilian⁴

¹ Department of Educational Sciences, Hakim Ferdowsi Campus of Alborz, Farhangian University, Karaj, Iran

² Department of Physical Education Sciences, Shahid Modarres Kurdistan Campus, Farhangian University, Sanandaj, Iran

³ Department of Educational Sciences, Hakim Ferdowsi Campus of Alborz, Farhangian University, Karaj, Iran

⁴ Physical Education Specialist, Hakim Ferdowsi Campus of Alborz, Farhangian University, Karaj, Iran

ABSTRACT

Received: 5 October 2024

Reviewed: 1 November 2024

Revised: 17 November 2024

Accepted: 5 December 2024

KEYWORDS:

Development
Student Sport
Delphi technique

Background and Objectives: The aim of this research was to identify the factors influencing the development of student sports. This study, both theoretical and applied in nature, was conducted using an exploratory mixed-method approach. The qualitative phase consisted of three main sections: a literature review, semi-structured interviews with experts and specialists in the field of student sports, and finally, the application of the Delphi technique to reach theoretical consensus. The sampling method for interview participants was purposive, and data were collected through fieldwork.

Methods: The data collection instrument in the qualitative phase was semi-structured interviews, which continued until theoretical saturation was reached, with a total of 24 interviews conducted. The statistical sample of this study included directors and experts from the Physical Education and Health Department of the Ministry of Education, the Student Sports Federation, and the Physical Education and Health Departments of provincial education offices, as well as directors and experts from provincial Departments of Sports and Youth, physical education teachers, university faculty members in physical education, and sports management experts

Findings: After reviewing the literature, 84 indicators related to the factors influencing the development of student sports were identified. During the coding phase, these indicators were categorized into five domains education, infrastructure and facilities, financial support and resources, culture and societal attitudes, and policies and planning. These indicators were then presented to the 24 members of the Delphi group over the course of three rounds to reach theoretical consensus. Ultimately, 50 indicators were agreed upon by the Delphi group

Conclusion: Based on the results of this study, key factors to consider in the development of student sports include financial support for student sports, attention to standard sports facilities in schools, providing opportunities for the expression of talents and abilities, increasing physical education hours in the curriculum, and comprehensive support from both private and public sectors for student sports, among other considerations.

* Corresponding author
a.monsef@cfu.ac.ir

NUMBER OF REFERENCES

31

NUMBER OF FIGURES

0

NUMBER OF TABLES

9

COPYRIGHTS

©2024 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش دانش آموزی

علی منصف^{*}، مجید نامور^۱، مرتضی مرادی دولیسکانی^۲، سجاد جلیلیان^۳

^۱گروه علوم تربیتی، پردیس حکیم فردوسی البرز، دانشگاه فرهنگیان، کرج، ایران

^۲گروه تربیت بدنی، پردیس شهید مدرس کردستان، دانشگاه فرهنگیان، ستنده، ایران

^۳گروه علوم تربیتی، پردیس حکیم فردوسی البرز، دانشگاه فرهنگیان، کرج، ایران

^۴کارشناس تربیت بدنی، پردیس حکیم فردوسی البرز، دانشگاه فرهنگیان، کرج، ایران

چکیده

پیشینه و اهداف: هدف از این پژوهش شناسایی عوامل موثر در توسعه ورزش دانش آموزی بود. این پژوهش از لحاظ

هدف نظری و کاربردی که به روش آمیخته اکتشافی انجام شد. مرحله کیفی شامل سه بخش مطالعه پیشینه، مصاحبه نیمه ساختاریافته با کارشناسان و خبرگان در حوزه ورزش دانش آموزی و در نهایت استفاده از تکنیک دلفی جهت رسیدن به اجماع نظری بود. نمونه‌گیری افراد مصاحبه شونده، از نوع هدفمند انجام شد.

روش‌ها: داده‌ها به شکل میدانی جمع‌آوری گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته

بود و تا رسیدن به مرحله اشاع نظری ادامه یافت که ۲۴ مصاحبه انجام شد. نمونه آماری این تحقیق را، مدیران و کارشناسان اداره کل تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، فدراسیون ورزش‌های دانش آموزی و ادارات کل تربیت بدنی و سلامت آموزش و پرورش در استان‌ها، به همراه مدیران و کارشناسان ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها، معلمان تربیت بدنی، استاید تربیت بدنی در دانشگاه‌ها و کارشناسان مدیریت ورزشی، تشکیل دادند.

یافته‌ها: بعد از مطالعه پیشینه ۸۴ گویه از عوامل مؤثر توسعه ورزش دانش آموزی شناسایی گردید که در مرحله کدگذاری در ۵ حیطه‌آموزش و پرورش، زیرساخت‌ها و امکانات، حمایت‌های مالی و منابع، فرهنگ و نگرش جامعه، سیاست‌ها و برنامه‌ریزی طبقبندی شدند و برای اجماع نظری در اختیار ۲۴ نفر اعضای گروه دلفی در ۳ دور قرار گرفت که در نهایت ۵۰ گویه مورد توافق گروه دلفی بودند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج این پژوهش از جمله عواملی که باید در توسعه ورزش دانش آموزی مد نظر قرار بگیرد شامل حمایت مالی از ورزش دانش آموزی، توجه به فضاهای ورزشی استاندارد در مدارس، فراهم کردن فرصت جهت بروز استعدادها و توانایی‌ها، افزایش ساعت‌های تربیت بدنی در برنامه درسی و حمایت همه جانبه بخش خصوصی و دولتی از ورزش دانش آموزی و مواردی دیگر می‌باشد.

تاریخ دریافت: ۱۴ مهر ۱۴۰۳

تاریخ داوری: ۱۱ آبان ۱۴۰۳

تاریخ اصلاح: ۲۷ آبان ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۵ آذر ۱۴۰۳

واژگان کلیدی:

توسعه

ورزش دانش آموزی

روش دلفی

*نویسنده مسئول

a.monsef@cfu.ac.ir

مقدمه

آموزش و پرورش به عنوان محور توسعه پایدار، وظیفه تربیت نیروی انسانی ماهر جهت کار و تلاش در بازار پر رقابت جهانی و تداوم آموزش آنها را به همراه سایر نهادها و سازمانها به عهده دارد و در عین حال، مأموریت خطیر آماده کردن نسل جوان برای زندگی در قرن بیست و یکم و آموزش مهارت‌های زندگی در ابعاد مختلف را عهده دارد است [۱]. قرن بیست و یکم، با چالش‌های خلاق، منعطف و برانگیز همراه است. آموزش و پرورش در قرن بیست و یکم، با دنیایی در حال تغییر با سرعت بالا مواجه است که مسائل تازه و پیچیده‌ای را مطرح می‌کند. در جامعه مدرن، رویکردهای مختلفی برای آموزش وجود دارد که هر کدام، نقشی را در راستای شناخت و فهم آموزش و پرورش ایفا می‌کنند. این رویکردها بر اساس شرایط کلان سیاسی، اقتصادی و اجتماعی-فرهنگی متمایز می‌شوند.

هر یک از این رویکردها نوع خاصی از ارتباط بین آموزش و پرورش و جامعه را مطرح می‌کند که بر اساس تأکید بر یک بعد اصلی و تعیین‌کننده شکل گرفته است. نیاز به توقف پیروی از روزمرگی، و توجه به نسل جدید دانش آموزان که کنجداو و تشنه شناخت هستند،

اهمیت زیادی دارد [۲].

با توجه به اینکه دانش آموزان، سفیران آینده کشورها هستند، مدیریت و برنامه‌ریزی برای آینده آنان ضروری است. درخواست از جوامع مختلف برای بهبود مدارس پیچیده‌تر شده و در برخی کشورها، مدارس به عنوان محیطی برای یادگیری تعریف شده‌اند که توانایی پاسخ به انتظارات اجتماعی بالاتر را دارند [۳].

پکی از مهم‌ترین عوامل توسعه و تربیت افراد در جامعه، نهادهای سازی تربیت بدنی و توسعه ورزش دانش آموزی است. این عامل می‌تواند واکنشی مناسب به شرایط اجتماعی مدرن باشد. مشارکت در عرصه‌های گوناگون آموزش و پرورش اهمیت بسیاری دارد و ورزش نیز از این قاعده مستثنی نیست. مشارکت نوعی پیوند چندسوبیه، سازنده و سودمند میان افراد است که در آن به اصل برابری انسان‌ها توجه می‌شود. مشارکت در عرصه‌های گوناگون، بهویژه در آموزش و پرورش، دارای اهمیت و ضرورت فراوانی است [۴]. مشارکت در ورزش می‌تواند زمینه پذیرش و حمایت اجتماعی را فراهم آورد [۵]. مزایای مشارکت منظم در ورزش کاملاً ثابت شده است؛ تشویق بیشتر به مشارکت ورزشی نوجوانان و تلاش برای اطمینان از فعالیت‌های بدنی

نگاه اول تمایل به اجبار در مشارکت ورزشی دارد [۱۱]. در مدرسه، وضعیت جسمی و روحی دانشآموزان به روشی سالم توسعه می‌پابد. مدرسه باید به پرورش دانشآموزان با علاقه‌های مختلف ورزشی پردازد که این نشان‌دهنده ویژگی‌های متنوع فعالیت‌های ورزش دانشآموزی است [۱۲]. تحقیقات نشان می‌دهد که ارتقاء فعالیت بدنی مبتنی بر مدرسه در کودکان و نوجوانان باعث ایجاد افزایش قابل توجهی در اثربخشی ذهنی [۱۳]، رشد و شناسایی نخبگان در دو حیطه ورزش و تحصیل [۱۴]، گسترش مؤلفه‌های سلامت ذهنی و به خصوص مؤلفه‌های بهزیستی رشد [۱۵]، رفع خستگی عصبی و یادگیری دانش فرهنگی [۱۶]، و ظرفیت‌سازی مبتنی بر ورزش برای جوانان در جامعه می‌گردد [۱۷]. همچنین، شرکت در ورزش در دوران کودکی، سلامت روان را در بزرگسالی پیش‌بینی می‌کند. هدف اولیه از توسعه ورزش دانشآموزی، ترویج مشارکت جمعی در میان دانشآموزان است [۱۸]. شری و همکاران (۲۰۱۵) نیز اظهار داشتند که هدف برنامه توسعه ورزش دانشآموزی افزایش مشارکت در ورزش، شناسایی و توسعه استعدادهای ورزشی، ترویج فرهنگ سبک زندگی سالم و فعال، و تقویت انسجام اجتماعی در بین دانشآموزان و به تبع آن در جامعه است [۱۹]. با مرور مبانی نظری و اهداف مندرج در استناد بالادستی و راهکارهای ارائه شده در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، هدف توسعه ورزش دانشآموزی در ایران شامل افزایش علاقه، آگاهی و مشارکت دانشآموزان در ساعت تربیت‌بدنی، مسابقات و رویدادهای ورزشی دانشآموزی، افزایش حمایت ذی‌نفعان، بهویه والدین و جامعه از ورزش مدرسه، ارتقاء امکانات و تجهیزات ورزشی مدارس، توانایی جذب منابع مالی، توسعه مسیرهای مشارکت و استعدادهایی در ورزش دانشآموزی و در نهایت ارتقاء سواد حرکتی و ترویج سبک زندگی سالم و فعال در دانشآموزان است. ساخت زیستی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به عنوان یکی از ارکان اصلی در فرآیند آموزشی، بر اهمیت سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانشآموزان تأکید دارد. این ساخت به دنبال فراهم آوردن محیطی سالم و مناسب برای یادگیری است که در آن دانشآموزان بتوانند عادات سالم را فرا بگیرند و به شیوه‌های متعادل و منطقی به رشد خود ادامه دهند [۲۰].

تحقیق اهداف ساخت زیستی شامل ارتقاء فعالیت‌های ورزشی در مدارس، آموزش مهارت‌های زندگی، و ترویج فرهنگ تغذیه سالم است. به ویژه، فعالیت‌های بدنی به عنوان یکی از مؤلفه‌های کلیدی در تقویت سلامت جسمی و روانی دانشآموزان، مورد توجه قرار گرفته‌اند. همچنین، توجه به بهداشت روانی و ایجاد فضای حمایتی در مدارس می‌تواند به کاهش استرس و افزایش خودبادوری در دانشآموزان کمک کند. بنابراین، با توجه به نتایج تحقیقات، توسعه ورزش دانشآموزی شامل ارائه فرصت‌های ورزشی جذاب، مقرنون به صرفه و پایدار با در نظر گرفتن نیازها، انگیزه‌ها و انتظارات متنوع و متغیر دانشآموزان، صرف نظر از سن، علاقه، توانایی و جنسیت، به منظور اطمینان از مشارکت

مادام‌العمر، از مزایای ورزش دانشآموزی و ورزش در مدارس است که منجر به توسعه استراتژی‌های پیروی از ورزش می‌گردد [۶]. ورزش دانشآموزی مقوله‌ای است که در هر اجتماعی جایگاه ویژه‌ای دارد و نقش آن در شکوفایی استعدادهای مختلف افراد و متعاقب آن تقویت و افزایش ظرفیت‌های جسمانی و ذهنی افراد انکار ناپذیر است. مطالعات خارجی عمده‌تاً بر توسعه مشارکت ورزشی دانشآموزان تمرکز کرده‌اند و یا توسعه ورزش دانشآموزی را به عنوان بخشی از چارچوب یا مدل توسعه ورزش در نظر گرفته‌اند. راستوگی و شرما (۲۰۱۷) با بررسی وضعیت توسعه تربیت‌بدنی در مدارس کشورهای مختلف بیان کردند که اگرچه در اکثر کشورها شیوه‌ها و برنامه‌های مثبتی در زمینه توسعه ورزش مدارس وجود دارد، اما با این حال، برنامه منسجم و یکپارچه‌ای به منظور توسعه ورزش در مدارس مشاهده نمی‌شود و شواهد زیادی از شکست برنامه‌های توسعه ورزش در مدارس وجود دارد. اثرات مثبت ورزش در درجه اول از طریق فعالیت بدنی حاصل می‌شود و از آنجا که فعالیت بدنی به طور فزآینده‌ای به صورت سازمان یافته انجام می‌شود نقش ورزش مدارس در جامعه برای سلامت عمومی اهمیت بیشتری پیدا کرده است. امروزه گرایش دانشآموزان به ورزش کاهش یافته است، اما همچنان بخش وسیعی از ورزش در اکثر کشورها به ورزش مبنی اختصاص دارد [۷]. به نظر می‌آید که توجه به ورزش و تربیت‌بدنی در جمعیت دانشآموزی، مهم‌ترین رویکرد کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در جهان است [۸]. در ایران، با وجود معاونت تربیت‌بدنی در وزارت آموزش و پرورش، متأسفانه شاهدیم که وضعیت ورزش آموزشی کشور در مقایسه با کشورهای پیشرفته جهان چندان مطلوب نیست و اهمیت توسعه ورزش در مدارس و تأثیر شگرف آن بر توسعه ورزش همگانی و ورزش قهرمانی هنوز مغفول واقع شده است. گرچه طی سال‌های اخیر، اقدامات و برنامه‌های نسبتاً خوبی در جهت افزایش سلامت جسمی و روحی در میان دانشآموزان کشور اجرا شده است اما باید گفت که هنوز تا رسیدن به استاندارهای جهانی فاصله زیادی وجود دارد.

ساختمار توسعه ورزش در ایران به صورت هرم و از چهار حوزه اصلی تشکیل شده است. در این ساختمار که فرآیند توسعه ورزش از قاعده هرم آغاز می‌شود، ورزش تربیتی (ورزش مدارس و دانشگاه) در قاعده قرار دارد. پس از آن به ترتیب ورزش همگانی (فعالیت جسمانی بدون محدودیت برای همه)، سپس ورزش قهرمانی (ورزش مدار آور ملی) و در نهایت ورزش حرفه‌ای (درآمدزایی باشگاه‌ها و ورزشکاران) است که در رأس هرم قرار دارد. ورزش دانشآموزی با مسئولی‌گری وزارت آموزش و پرورش، زیرمجموعه ورزش تربیتی یا آموزشی است که در طبقه زیرین جای دارد [۹]. امروزه نقش ورزش مدارس در جامعه برای سلامت عمومی اهمیت بیشتری پیدا کرده است [۱۰]. همچنین قرار گرفتن در معرض محیط‌های مساعد از جمله مدارس، با عادات سالم در کودکان و نوجوانان همراه است. مدرسه، یک کانال مهم برای افزایش فعالیت در دوران کودکی و نوجوانی است. ورزش مدارس در

ورزشی به یک استراتژی در توسعه ورزش دانشآموزی تبدیل شود. با توجه به نقش مهم ورزش مدارس در جامعه، توجه به تأثیرات مثبت آن بر سلامت عمومی ضروری است. تحقیقات نشان می‌دهد که ارتقاء فعالیت بدنی در مدارس، به ویژه در دوران کودکی و نوجوانی، برای توسعه جسمی و روحی دانشآموزان اهمیت بسیاری دارد. با افزایش چشمگیر نقش ورزش در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی کشورها، پیشرفت در زمینه ورزش به یکی از اولویت‌های راهبردی برنامه‌ریزان در کشورهای مختلف دنیا تبدیل شده است [۲۵]. توسعه به معنای فرآیند بهبود، پیشرفت و تحول در یک زمینه خاص است که هدف آن ارتقاء کیفیت، افزایش ظرفیت و دستیابی به نتایج مطلوب‌تر می‌باشد. این مفهوم در حوزه‌های مختلف کاربرد دارد و به جنبه‌های مختلفی از رشد و تغییر اشاره می‌کند. توسعه ورزش دانشآموزی به معنای بهبود و گسترش فعالیت‌های ورزشی در مدارس به منظور ارتقاء سلامت جسمی و روانی دانشآموزان است. این توسعه شامل افزایش دسترسی به امکانات ورزشی، تنوع در برنامه‌های ورزشی، و آموزش مربیان می‌باشد. همچنین، ایجاد همکاری با جامعه و ترویج فرهنگ ورزش از دیگر جنبه‌های مهم این توسعه است. هدف نهایی، تشویق دانشآموزان به مشارکت در فعالیت‌های بدنی و ارتقای روحیه و روابط اجتماعی آن‌هاست. به طور کلی، این تلاش‌ها به حفظ و بهبود سلامت و فعالیت بدنی در بین نسل جوان کمک می‌کند [۲۶]. سوتربیادو (۲۰۰۸) در ارائه چارچوب توسعه ورزش استرالیا، بر ابعاد ذینفعان، برنامه‌ها، فرآیندها و مسیرهای توسعه ورزش تأکید کرد و بیان کرد که توسعه ورزشکاران مهم‌ترین بخش توسعه ورزش است. وی همچنین نقش ذینفعان و به کارگیری برنامه‌ها، فرآیندها و مسیرهای مشخص برای توسعه ورزشکاران را ضروری دانست. یانگ و همکاران (۲۰۱۸) اشاره کردند که بهتر است دولت‌ها سیاست‌های ورزشی را با مشارکت سازمان‌های ورزشی، متخصصان و مدارس اتخاذ نمایند، زیرا از این طریق مشارکت ذینفعان در سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه ورزش افزایش یافته و احتمال موفقیت آن‌ها نیز بیشتر می‌شود. ژان کُته و همکاران (۲۰۱۰) تأکید کردند که برای توسعه ورزش مدارس کنادا، باید منابع انسانی باکیفیت، ارتباط و همکاری میان مدارس و سازمان‌های ورزشی منطقه‌ای، استانی و ملی، و همچنین امکانات، تجهیزات و زیرساخت‌های ورزشی مطابق با استانداردهای جهانی فراهم شود. کومووا و همکاران (۲۰۱۵) نیز برای توسعه ورزش مدارس در روسیه، وجود زیرساخت‌ها و تجهیزات ورزشی مناسب، مردمیان و معلمان متخصص در حوزه ورزش، افزایش مشارکت والدین و جامعه، و افزودن ساعت‌های درس تربیت‌بدنی را ضروری دانستند. به همین ترتیب، ولتی و کوهن (۲۰۱۶) از برنامه‌ریزی استراتژیک، هماهنگی بین سازمان‌های ورزشی ملی و منطقه‌ای، تعریف دقیق نقش‌ها و مسئولیت‌های این سازمان‌ها، کار تیمی میان ذینفعان، و ارزیابی مستمر فرآیندهای توسعه ورزش به عنوان عوامل کلیدی برای موفقیت در این حوزه یاد کردند. کسب عنوان در رویدادهای ورزشی

در ورزش در یک محیط حمایتی و ایمن برای رسیدن به تجارب مثبت، رضایت‌بخش و ارتقاء عملکرد تا سطح دلخواهشان است [۲۱]. امروزه گرایش دانشآموزان به ورزش کاهاش یافته است، اما همچنان بخش وسیعی از ورزش در اکثر کشورها به ورزش مبنا اختصاص دارد. به نظر می‌آید که توجه به ورزش و تربیت‌بدنی در جمعیت دانشآموزی، مهم‌ترین رویکرد کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه در جهان است. در ایران نیز طی سال‌های اخیر، اقدامات و برنامه‌های نسبتاً خوبی در جهت افزایش سلامت جسمی و روحی در میان دانشآموزان کشور اجرا شده است. برای ارتقاء ورزش هر کشور، مدل‌های سلسه‌مراتبی فراوانی ارائه شده‌اند که به درک چگونگی توسعه ورزش کمک کرده‌اند [۲۲].

به نظر می‌رسد با توجه به نقش و جایگاه معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش و نگاه تخصصی این معاونت نسبت به ورزش مدارس و اجرای طرح‌های مانند المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، حیاط پویا، مدرسه‌قهمان، مدرسه میزبان و کیفی تر شدن دروس تربیت‌بدنی، علاوه بر ارتقاء مهارت‌های ورزشی و گذراندن لحظات شاد و بانشاط، تجربیات و مهارت‌های فراوانی را در حوزه‌های اجتماعی، اخلاقی و فرهنگی برای دانشآموزان فراهم آورده است. لازم به ذکر است که این برنامه‌ها در راستای عملیاتی نمودن سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش و تمرکز بر ساختارهای تربیتی زیستی و بدنی طراحی گردیده‌اند. معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش در ایران، به عنوان یکی از ارکان اصلی ورزش تربیتی و آموزشی برای دانشآموزان، مسئولیت دارد که درس تربیت‌بدنی را مطابق با سند تحول بنیادین، برنامه درس ملی و سیاست‌های این وزارت خانه توسعه دهد. برای ایجاد تحولی اساسی در ورزش دانشآموزی، لازم است که از ظرفیت‌های موجود در این استناد و سایر راهنمایی‌بالادستی بهره گرفته شود [۲۳]. به اعتقاد کارشناسان، سرمایه‌گذاری در ورزش دانشآموزی به عنوان یک پایگاه ابتدایی برای رشد ورزش همگانی و قهرمانی، یکی از راهکارهای مؤثر و سریع در توسعه ورزش کشور است [۲۴]. با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات انجام شده در این زمینه به جزئیات سیاست‌ها و مشارکت ورزشی پرداخته‌اند و توجه کافی به شناسایی عوامل مؤثر در توسعه حوزه ورزش دانشآموزی نشده است. تحقیقات در ایران بیشتر بر روی ورزش همگانی و قهرمانی متمرکز بوده و در زمینه توسعه ورزش دانشآموزی کمتر کار شده است. همچنین، در مطالعات بین‌المللی نیز عمده‌تاً به توسعه مشارکت توجه شده و ابعاد مؤثر در پیشرفت ورزش دانشآموزی کمتر مورد بررسی قرار گرفته‌اند. به علاوه، بسیاری از این تحقیقات از جنبه‌های کاربردی و اکتشافی چندانی برخوردار نیستند، که نیاز به مطالعات بیشتری در این حوزه را نمایان می‌سازد.

ورزش، به عنوان یک فعالیت بدنی مادام‌العمر، افراد را به شرکت منظم تشییع می‌کند و تلاش می‌شود تا اطمینان حاصل شود که مشارکت

دانش آموزی از چندین منظر کمک کند، از جمله الهام‌بخشی و الگوهای رفتاری. ورزشکاران قهرمان به عنوان الگوهای برای داشت آموزان عمل می‌کنند و می‌توانند آن‌ها را به شرکت در فعالیت‌های ورزشی تشویق کنند. این الهام‌بخشی می‌تواند انگیزه‌ای برای داشت آموزان باشد تا در ورزش‌های مختلف شرکت کنند و تلاش بیشتری در جهت بهبود مهارت‌های خود داشته باشند. علاوه بر این، برگزاری رویدادهای ورزشی قهرمانی در مدارس و جوامع می‌تواند حس رقابت سالم و دوستی را در بین داشت آموزان ایجاد کند. این رویدادها فرصت‌هایی را برای تعاملات اجتماعی و توسعه مهارت‌های تیمی فراهم می‌آورند. شرکت در ورزش‌های قهرمانی به داشت آموزان کمک می‌کند مهارت‌های اجتماعی و زندگی مانند کار گروهی، مدیریت زمان و مقابله با شکست را بیاموزند، که این مهارت‌ها در تمام جنبه‌های زندگی آنان مؤثر خواهد بود. از آنجا که ورزش داشت آموزی معمولاً به عنوان مقدمه‌ای برای ورزش قهرمانی عمل می‌کند، ایجاد ساختارهای مناسب در مدارس برای تشویق مشارکت در ورزش‌های قهرمانی اهمیت دارد. برنامه‌های آموزشی که به نحو مؤثری ورزش‌های قهرمانی را در آموزش‌های بدنی مدارس ادغام می‌کنند، می‌توانند به تسهیل انتقال داشت آموزان از ورزش‌های پایدار به سطوح قهرمانی کمک کنند. به طور کلی، ارتباط ورزش قهرمانی و ورزش داشت آموزی می‌تواند به توسعه یک سیستم ورزشی پایدار و مؤثر در جامعه کمک کند. با توجه به افراد مثبت ورزش قهرمانی بر انگیزه و مشارکت داشت آموزان، لازم است که برنامه‌ها و سیاست‌های آموزشی در این زمینه بهبود یابند تا از پتانسیل‌های ورزش داشت آموزی به حد اکثر برسند [۳۱].

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر به صورت کیفی می‌باشد. این پژوهش از لحاظ هدف نظری و کاربردی که به روش آمیخته اکتشافی انجام شد. مرحله کیفی شامل سه بخش مطالعه پیشینه، مصاحبه نیمه ساختاریافته با کارشناسان و خبرگان در حوزه ورزش داشت آموزی و در نهایت استفاده از تکنیک دلفی جهت رسیدن به اجماع نظری بود. نمونه‌گیری افراد مصاحبه شونده، از نوع هدفمند انجام شد. داده‌ها به شکل میدانی جمع‌آوری گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته بود و تا رسیدن به مرحله اشباع نظری ادامه یافت که ۲۶ مصاحبه انجام شد. نمونه آماری این تحقیق را، مدیران و کارشناسان اداره کل تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، فدراسیون ورزش‌های داشت آموزی و ادارات کل تربیت بدنی و سلامت آموزش و پرورش در استان‌ها، به همراه مدیران و کارشناسان ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها، معلمان تربیت بدنی، استاید تربیت بدنی در دانشگاه‌ها و کارشناسان مدیریت ورزشی، با ساقه فعالیت در حوزه ورزش داشت آموزی تشکیل دادند. اولین گام در این پژوهش شناسایی مهم‌ترین شاخص‌های مؤثر توسعه ورزش داشت آموزی می‌باشد. برای این منظور طی یک بازنگری جامع بر روی ادبیات پژوهش عمده‌ترین

بزرگ و بین‌المللی که در کانون توجه بسیاری از کشورها قرار دارد می‌تواند شرایط اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی یک جامعه را تحت تأثیر قرار دهد، از این رو بسیاری از کشورها در تلاشند با برنامه‌ریزی، ورزشکارانی را آماده و روانه مسابقات کنند که موفقیت آنها را در رویدادهای بزرگ تضمین کنند. یکی از حوزه‌هایی که می‌تواند پشتونه مناسبی برای ورزش قهرمانی باشد توسعه ورزش داشت آموزی است. ورزش قهرمانی به عنوان یک پدیده اجتماعی و یکی از نظامهای علمی و تخصصی دارای ارزش‌های فراوانی است. با توجه به رابطه نزدیک ورزش و تربیت بدنی با فرهنگ، سیاست و اقتصاد یک کشور، اگر کشور بخواهد موقعیت خود را در عرصه بین‌المللی به نمایش بگذارد و جایگاه مناسب خود را حفظ کند، باید از ساختار علمی، تشکیلاتی و زیربنایی مناسبی برخوردار باشد. اکثر سیستم‌های توسعه ورزش قهرمانی در جهان بر اساس "تئوری هرم دوگانه" استوار است که علت برتری آن به سایر سیاست‌های قبلی ورزش را می‌توان منفعت دوسره دانست؛ این تئوری توسط ون بوتنبرگ و سایر صاحب نظران در "ادبیات خاکستری" مطرح شده است. تئوری هرم دوگانه یعنی هزاران نفر تمرین می‌کنند تا از بینشان چند نفر قهرمان المپیک شوند و "مدل نقش قهرمان بودن نیز باعث می‌شود هزاران نفر به سوی ورزش جذب شوند [۲۷]. در واقع، منافع و منطق ورزش قهرمانی شامل مواردی همچون کسب اعتبار بین‌المللی، سناخت دیپلماتیک، رقابت ایدئولوژیک و منافع اقتصادی از یک سو و توسعه ورزش همگانی و سلامت عموم و فراهم کردن بستر عظیمی از استعدادهای ورزشی برای ورزش قهرمانی از سوی دیگر می‌باشد. پیروزی‌های بین‌المللی به ویژه موفقیت در رقابت‌های المپیک در عرصه ورزش، به طور فزاینده‌ای موجب رشد و توسعه در بسیاری از کشورها شده است. این شخصیت ویژه‌ای به آن کشور می‌دهد. برهمین اساس دولتها تمايل بیشتری دارند با سرمایه گذاری مالی زیاد، موفقیت ورزشکاران نخبه خود را در عرصه بین‌المللی فراهم کنند که این مسئله به بسط و توسعه سازمان‌ها و سیستم‌های مرتبط با پرورش و توسعه ورزشکاران نخبه در بعد ورزش قهرمانی منجر شده است [۲۸]. پس از افزایش رقابت‌های بین‌المللی در اوخر قرن نوزدهم، سیستم‌های ورزشی در کشورهای مختلف جهان به سمت حرفا‌های شدن گرایش پیدا کرdenد [۲۹]. از طرفی، جهانی شدن ورزش و ایجاد استانداردهای بین‌المللی در این صنعت، باعث رشد اقتصادی ورزش و تلاش گسترشده برخی کشورها برای تمرکز و توسعه هویت ملی از طریق ورزش گردید [۳۰]. ورزش قهرمانی و ورزش داشت آموزی ارتباطی متقابل و مؤثر دارند که می‌تواند به ارتقاء سلامت جسمی، روحی و اجتماعی داشت آموزان کمک کند. ورزش داشت آموزی به عنوان پایگاهی برای شناسایی و پرورش استعدادهای ورزشی در سنین پایین عمل می‌کند، در حالی که ورزش قهرمانی فرستی برای داشت آموزان مستعد فراهم می‌آورد تا مهارت‌های خود را در سطوح بالاتر توسعه دهنند. ورزش قهرمانی می‌تواند به ورزش

شاخص‌های مذکور متوقف می‌گردد و مرحله سوم برای سایر شاخص‌ها انجام می‌شود. از سوی دیگر، از بین شاخص‌هایی که اتفاق نظر بر روی آنها حاصل شده است هر شاخصی که در نتیجه ارزشیابی خبرگان امتیاز (میانگین) حداقل ۳ را داشته باشد، به عنوان شاخص با اهمیت در مجموعه فرآیند باقی می‌ماند و در غیر این صورت (به دلیل اهمیت نه چندان بالا)، قابل حذف و کنار گذاری می‌باشند. دو مورد بیان شده در مرحله سوم نیز صورت می‌گیرد. بر اساس منطق روش دلفی معیار اختلاف میانگین، دو تکرار آخر می‌باشد. بدین معنی که در مرحله سوم، اختلاف بین میانگین امتیازات در دور دوم و سوم مقایسه می‌گردد.

با توجه به بررسی صورت گرفته در این پژوهش، در نتیجه سه تکرار از روش دلفی، جمع‌بندی نظرات حاصل گردید و از ۲۴ پاسخ‌دهنده که به طور کامل در هر سه مرحله مشارکت داشتند، تعداد ۵۰ شاخص به عنوان مهم‌ترین شاخص‌های مؤثر توسعه ورزش دانش آموزی ارائه گردید.

یافته‌ها

شاخص‌های مؤثر توسعه ورزش دانش آموزی شناسایی گردید. ۸۴ گویه از عوامل مؤثر توسعه ورزش دانش آموزی شناسایی گردید که در مرحله کدگذاری در حیطه‌های آموزش و پرورش، زیرساخت‌ها و امکانات، حمایت‌های مالی و منابع، فرهنگ و نگرش جامعه، سیاست‌ها و برنامه‌ریزی طبقه‌بندی شدند. شاخص‌های شناسایی شده در نتیجه بازنگری ادبیات در اختیار خبرگان و متخصصان آگاه به کل فرایند قرار گرفت. در راستای بررسی دلفی، شاخص‌های مذبور طی سه دوره در اختیار این افراد قرار گرفت و در هر مرحله از این افراد خواسته شد تا ضمن تعیین میزان اهمیت هر یک از این شاخص‌ها نظرات تکمیلی خود را به صورت مشروح بیان کنند.

برای این منظور، ابتدا شاخص‌های شناسایی شده برای ارزشیابی در اختیار خبرگان قرار می‌گیرد. پس از انجام اصلاحات پیشنهادی و جمع‌بندی نظرات، شاخص‌های قدیم، اصلاح شده و شاخص‌های جدید، پرسشنامه دور دوم را تشکیل می‌دهند. مقایسه نتایج دو مرحله اول، برای غربال‌سازی شاخص‌ها به کاربرده می‌شود. اگر اختلاف میانگین نظرات برای یک شاخص در دو دوره نظرسنجی، کمتر از مقدار استاندارد ۱ و بیشتر از ۰/۱ باشد می‌توان گفت اعضای گروه خبره در رابطه با آن شاخص به جمع‌بندی رسیده‌اند. لذا، نظرسنجی درباره

جدول ۱: توصیف ویژگی‌های خبرگان گروه دلفی

جنسيت	سن	تحصيلات	حيطه فعالیت	كل	دور اول	دور دوم
مرد	۲۵ تا ۳۰ سال	فوق دبلیم		۲۴	۶۶/۷	۱۶
زن	۳۱ تا ۴۰ سال	کارشناسي			۳۳/۳	۸
	۴۱ تا ۵۰ سال	کارشناسي ارشد			۸/۳	۲
	۵۰ سال به بالا	دکтри			۲۹/۲	۷
		دانشگاهي			۲۹/۲	۷
		مدريديت اجرائي			۳۳/۳	۸
		مرتبط با ورزش دانش آموزي			۴/۱	۱
				۲۴	۳۳/۳	
					۲۹/۲	
					۲۹/۲	
					۳۳/۳	
					۴/۱	
					۸/۳	
					۶۶/۷	

جدول ۲: میزان اختلاف دیدگاه خبرگان در نظرسنجی دور اول و دور دوم

راهنمه	دور اول	دور دوم	میانگین پاسخ‌های دور اول	میانگین پاسخ‌های دور دوم	اختلاف میانگین
۱	تعداد فضاهای ورزشی استاندارد در مدارس		۴/۳۷۵	۴/۰۴۲	۰/۳۳۳
۲	دسترسی به امکانات ورزشی در منطقه		۴/۷۹۲	۴/۵۴۲	۰/۲۵۰
۳	وجود سالن‌های ورزشی چندمنظوره		۴/۴۵۸	۴/۱۲۵	۰/۳۳۳
۴	تأمين تجهيزات ورزشی استاندارد		۴/۲۵۰	۳/۶۶۷	۰/۵۸۳
۵	سطح تگهداري و تعمير تجهيزات ورزشی		۴/۵۰۰	۴/۲۵۰	۰/۲۵۰
۶	دسترسی به مربيان و معلمان تربیت‌بدنی مجرب		۴/۵۴۲	۴/۲۰۸	۰/۳۳۳
۷	تعداد ساعات هفتگی اختصاص یافته به ورزش در برنامه درسی		۴/۵۰۰	۴/۲۵۰	۰/۲۵۰
۸	ایجاد آگاهی نسبت به نقش ورزش در کاهش استرس و ارتقای روحیه		۳/۹۱۷	۲/۳۷۵	۱/۵۴۲

ردیف	عنوان مقاله	مشخصه های مقاله		شناخت
		تعداد اشاره ها	سال انتشار	
۹	هزینه های ورزشی مورد نیاز برای شرکت در فعالیتها	۴/۱۲۵	۴/۳۷۵	هزینگین میانگین پاسخ های دور دوم
۱۰	توجه به برابری جنسیتی در دسترسی به فرسته های ورزشی	۴/۰۰۰	۴/۱۶۷	هزینگین میانگین پاسخ های دور اول
۱۱	وجود برنامه های آموزشی مرتبط با فواید ورزش	۴/۲۹۲	۴/۹۲۵	
۱۲	آموزش فرهنگ ورزش و اهمیت سلامت جسمانی	۴/۳۳۳	۴/۷۵۰	
۱۳	کیفیت برنامه های ورزشی ارائه شده در مدارس	۴/۱۶۷	۴/۵۸۳	
۱۴	برنامه های ترویجی برای جذب دانش آموزان به ورزش	۴/۲۹۲	۴/۶۲۵	
۱۵	آموزش های تخصصی برای مریبان و معلمان تربیت بدنشی	۴/۳۲۳	۴/۵۸۳	
۱۶	ارائه جوابی و تشویقات به داش آموزان فعال ورزشی	۴/۳۷۵	۴/۵۴۲	
۱۷	برنامه های متنوع ورزشی برای جذب گروه های سنی مختلف	۴/۲۰۸	۴/۵۴۲	
۱۸	برگزاری مسابقات و رقابت های ورزشی مدرسه ای	۴/۰۸۳	۴/۳۳۳	
۱۹	حمایت های مالی از برنامه های ورزشی دانش آموزی	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	
۲۰	میزان مشارکت خانواده ها در برنامه های ورزشی دانش آموزان	۴/۱۲۵	۴/۵۴۲	
۲۱	استفاده از پلتفرم های دیجیتال برای آموزش و تبلیغ ورزش	۲/۲۰۸	۳/۹۱۷	
۲۲	توجه به تنوع فرهنگی در برنامه های ورزشی	۴/۲۹۲	۴/۷۰۸	
۲۳	مشارکت داوطلبانه جامعه محلی در فعالیتهای ورزشی مدارس	۳/۵۴۲	۴/۷۰۸	
۲۴	استفاده از ورزش برای تقویت مهارت های اجتماعی دانش آموزان	۲/۱۲۵	۳/۶۶۷	
۲۵	همکاری با سازمان های اجتماعی برای توسعه برنامه های ورزشی	۳/۶۲۵	۳/۸۷۵	
۲۶	ایجاد و تقویت انجمنهای ورزشی مدرسه ای	۳/۶۲۵	۳/۷۹۲	
۲۷	وجود امکانات ورزشی و پیوه برای دانش آموزان دارای نیازهای خاص	۲/۰۸۳	۳/۲۹۲	
۲۸	استفاده از مریبان و الگوهای ورزشی موفق برای تشویق دانش آموزان	۳/۷۹۲	۴/۰۴۲	
۲۹	تأثیر برنامه های ورزشی در ارتقای عزت نفس دانش آموزان	۲/۱۲۵	۳/۶۶۷	
۳۰	ارتباط بین ورزش و بهبود تمراز و توانایی های شناختی	۲/۰۸۳	۳/۴۵۸	
۳۱	تأثیر ورزش بر سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان	۴/۲۹۲	۴/۵۴۲	
۳۲	میزان کاهش مشکلات جسمی ناشی از کم تحرکی	۳/۶۲۵	۳/۹۱۷	
۳۳	توجه به پیشگیری از آسیب های ورزشی	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	
۳۴	ارائه دوره های آموزشی درباره بهداشت و ورزشی و پیشگیری از آسیب	۳/۵۸۳	۳/۹۱۷	
۳۵	سطح حمایت های بهداشتی و درمانی برای دانش آموزان ورزشکار	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	
۳۶	غربالگری و ارزیابی وضعیت سلامتی دانش آموزان پیش از شرکت در فعالیتهای ورزشی	۳/۵۸۳	۳/۸۳۳	
۳۷	کاهش شیوع بیماری های ناشی از کم تحرکی	۲/۰۸۳	۳/۲۵۰	
۳۸	دسترسی به مراقبت های اولیه پزشکی در برنامه های ورزشی مدرسه ای	۳/۵۸۳	۳/۹۱۷	
۳۹	میزان استفاده از دستورالعمل های ایمنی در فعالیتهای ورزشی	۴/۲۹۲	۴/۵۴۲	
۴۰	توجه به تغذیه و رژیم غذایی مناسب برای دانش آموزان ورزشکار	۴/۲۰۸	۴/۵۴۲	
۴۱	تأثیر برنامه های ورزشی بر افزایش انگیزه تحصیلی	۳/۷۵۰	۴/۰۸۳	
۴۲	ایجاد فضای امن و دوستانه برای فعالیتهای ورزشی دانش آموزان	۳/۵۸۳	۳/۹۱۷	
۴۳	تقویت روحیه مسئولیت پذیری و خود کنترلی	۲/۱۶۷	۳/۶۶۷	
۴۴	کاهش رفتارهای پرخطر و ناسالم در دانش آموزان ورزشکار	۴/۰۴۲	۴/۲۹۲	
۴۵	نقش ورزش در تقویت روحیه همکاری و تیمی دانش آموزان	۴/۰۴۲	۴/۱۹۲	
۴۶	تأثیر ورزش بر کاهش استرس و اضطراب دانش آموزان	۴/۴۵۸	۴/۷۰۸	
۴۷	ایجاد احساس تعلق و مشارکت در گروه های ورزشی	۳/۸۷۵	۴/۲۰۸	
۴۸	حمایت روان شناسی از دانش آموزان برای مواجهه با چالش های ورزشی	۳/۹۵۸	۴/۲۹۲	
۴۹	افزایش اعتماد به نفس و انگیزه برای رشد شخصی	۳/۵۴۲	۴/۰۴۲	
۵۰	ارتقای مهارت های حل مسئله و تصمیم گیری	۲/۱۲۵	۳/۴۵۸	
۵۱	حمایت مالی و تخصیص بودجه کافی به برنامه های ورزشی	۴/۰۴۲	۴/۲۹۲	
۵۲	ارائه بورسیه های ورزشی به دانش آموزان مستعد	۳/۴۱۷	۳/۹۱۷	
۵۳	تأثیر فضای مناسب برای ورزش در تمام فصول	۳/۷۰۸	۳/۸۷۵	
۵۴	وجود برنامه های تخصصی برای شناسایی و پیورش استعدادهای ورزشی	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	

میانگین پاسخ‌های اختلاف میانگین	دور دوم	دور اول	شاخص
۰/۴۱۷	۴/۲۹۲	۴/۲۰۸	توجه به نیازهای دانش آموزان دارای توانایی‌های خاص
۰/۴۱۷	۴/۰۴۲	۴/۴۵۸	همکاری با نهادهای بین‌المللی و منطقه‌ای برای توسعه ورزش دانش آموزی
۰/۲۵۰	۳/۵۴۲	۳/۷۹۲	پشتیبانی از ایجاد برنامه‌های ورزشی تربیتی درسی و فوق‌پرداز
۰/۱۶۷	۴/۱۶۷	۴/۲۳۳	ارزیابی مستمر و بهبود کیفیت برنامه‌های ورزشی
۰/۳۳۳	۴/۱۶۷	۴/۵۰۰	ایجاد فرصت‌های رقابتی در سطوح مختلف برای دانش آموزان

جدول (۲) نیز نشان می‌دهد که اختلاف میانگین شاخص‌های امتیاز (میانگین) حدقه ۳ را داشته باشد، به عنوان شاخص با اهمیت در فرایند دلفی در دور دوم حذف می‌شوند و تعداد ۵۰ گویه باقی می‌ماند.

با توجه به نتایج جدول (۲) هر شاخصی که درنتیجه ارزشیابی خبرگان مجموعه فرایند باقی می‌ماند و در غیر این صورت (به دلیل اهمیت نه‌چندان بالا)، قابل حذف و کنار گذاری می‌باشند. همچنین نتایج

جدول ۳: توصیف آماری پاسخ‌دهندگان (دلفی دور سوم)

تعداد پاسخ‌ها	میانگین پاسخ‌ها	انحراف معیار پاسخ‌ها	شاخص
۱۰/۳۳۳	۴/۰۴۲	۴/۳۷۵	تا چه حد فکر می‌کنید شاخص‌های زیر در توسعه ورزش دانش آموزی در کشور ما مناسب است؟
۰/۲۵۰	۴/۵۴۲	۴/۷۹۲	تعداد فضاهای ورزشی استاندارد در مدارس
۰/۳۳۳	۴/۱۲۵	۴/۴۵۸	دسترسی به امکانات ورزشی در منطقه
۰/۵۸۲	۳/۶۶۷	۴/۲۵۰	وجود سالن‌های ورزشی چندمنظوره
۰/۲۵۰	۴/۲۵۰	۴/۵۰۰	تأثیم تجهیزات ورزشی استاندارد
۰/۳۳۳	۴/۲۰۸	۴/۵۴۲	سطح نگهداری و تعمیر تجهیزات ورزشی
۰/۲۵۰	۴/۲۵۰	۴/۵۰۰	تعداد ساعات فنگی اختصاصی‌افته به ورزش در برنامه درسی
۰/۲۵۰	۴/۱۲۵	۴/۳۷۵	دسترسی به مریبان و معلمان تربیت بدنه مجروب
۰/۲۵۰	۴/۰۰۰	۴/۱۶۷	هزینه‌های ورزشی مورد نیاز برای شرکت در فعالیت‌ها
۰/۱۶۷	۴/۲۹۲	۴/۶۲۵	توجه به برابری جنسیتی در دسترسی به فرصت‌های ورزشی
۰/۳۳۳	۴/۱۲۵	۴/۳۷۵	وجود برنامه‌های آموزشی مرتبط با فواید ورزش
۰/۴۱۷	۴/۱۶۷	۴/۵۸۳	ایجاد احساس تعلق و مشارکت در گروههای ورزشی
۰/۴۱۷	۴/۲۹۲	۴/۶۲۵	کیفیت برنامه‌های ورزشی ارائه شده در مدارس
۰/۳۳۳	۴/۲۹۲	۴/۶۲۵	برنامه‌های ترویجی برای جذب دانش آموزان به ورزش
۰/۲۵۰	۴/۲۳۳	۴/۵۸۳	آموزش‌های تخصصی برای مریبان و معلمان تربیت بدنه
۰/۱۶۷	۴/۳۷۵	۴/۵۴۲	حمایت‌های مالی از برنامه‌های ورزشی دانش آموزی
۰/۳۳۳	۴/۲۰۸	۴/۵۴۲	ارائه جایز و تشویقات به دانش آموزان فعال ورزشی
۰/۲۵۰	۴/۰۸۳	۴/۳۳۳	برگزاری مسابقات و رقابت‌های ورزشی مدرسه‌ای
۰/۳۳۳	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	برنامه‌های متنوع ورزشی برای جذب گروههای سنی مختلف
۰/۴۱۷	۴/۱۲۵	۴/۵۴۲	میزان مشارکت خانواده‌ها در برنامه‌های ورزشی دانش آموزان
۰/۴۱۷	۴/۲۹۲	۴/۷۰۸	توجه به تنوع فرهنگی در برنامه‌های ورزشی
۰/۱۶۷	۳/۵۴۲	۳/۷۰۸	مشارکت داوطلبانه جامعه محلی در فعالیت‌های ورزشی مدارس
۰/۲۵۰	۳/۶۲۵	۳/۸۷۵	همکاری با سازمان‌های اجتماعی برای توسعه برنامه‌های ورزشی
۰/۱۶۷	۳/۶۲۵	۳/۷۹۲	ایجاد و تقویت انجمن‌های ورزشی مدرسه‌ای
۰/۲۵۰	۳/۷۹۲	۴/۰۴۲	استفاده از مریبان و الگوهای موقع برای تشویق دانش آموزان
۰/۲۵۰	۴/۲۹۲	۴/۵۴۲	تأثیر ورزش بر سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان
۰/۲۹۲	۳/۶۲۵	۳/۹۱۷	میزان کاهش مشکلات جسمی ناشی از کم تحرکی
۰/۳۳۳	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	توجه به پیشگیری از آسیب‌های ورزشی
۰/۳۳۳	۳/۵۸۳	۳/۹۱۷	ارائه دوره‌های آموزشی درباره بهداشت ورزشی و پیشگیری از آسیب
۰/۳۳۳	۴/۲۵۰	۴/۵۸۳	سطح حمایت‌های بهداشتی و درمانی برای دانش آموزان ورزشکار
۰/۲۵۰	۳/۵۸۳	۳/۸۳۳	غربالگری و ارزیابی وضعیت سلامتی دانش آموزان پیش از شرکت در فعالیت‌های ورزشی
۰/۳۳۳	۳/۵۸۳	۳/۹۱۷	دسترسی به مراقبت‌های اولیه پزشکی در برنامه‌های ورزشی مدرسه‌ای
۰/۲۵۰	۴/۲۹۲	۴/۵۴۲	میزان استفاده از دستورالعمل‌های اینمنی در فعالیت‌های ورزشی
۰/۳۳۳	۴/۲۰۸	۴/۵۴۲	توجه به تغذیه و رژیم غذایی مناسب برای دانش آموزان ورزشکار
۰/۳۳۳	۳/۷۵۰	۴/۰۸۳	تأثیر برنامه‌های ورزشی بر افزایش انگیزه تحصیلی

شاخص	تعداد پاسخها	میانگین پاسخها	انحراف معیار پاسخها
۲۵ ایجاد فضای امن و دوستانه برای فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان	۳/۹۱۷	۳/۵۸۳	۰/۳۳۳
۲۶ کاهش رفتارهای پرخطر و ناسالم در دانش‌آموزان ورزشکار	۴/۲۹۲	۴/۰۴۲	۰/۲۵۰
۳۷ نقش ورزش در تقویت روحیه همکاری و تیمی دانش‌آموزان	۴/۲۹۲	۴/۰۴۲	۰/۲۵۰
۳۸ تأثیر ورزش بر کاهش استرس و اضطراب دانش‌آموزان	۴/۷۰۸	۴/۴۵۸	۰/۲۵۰
۳۹ آموزش فرهنگ ورزش و اهمیت سلامت جسمانی	۴/۲۰۸	۳/۸۷۵	۰/۳۳۳
۴۰ حمایت روان‌شناسی از دانش‌آموزان برای مواجهه با چالش‌های ورزشی	۴/۲۹۲	۳/۹۵۸	۰/۳۳۳
۴۱ ارائه بورسیه‌های ورزشی به دانش‌آموزان مستعد	۴/۰۴۲	۳/۵۴۲	۰/۵۰۰
۴۲ حمایت مالی و تخصیص بودجه کافی به برنامه‌های ورزشی	۴/۲۹۲	۴/۰۴۲	۰/۲۵۰
۴۳ افزایش اعتماد به نفس و انگیزه برای رشد شخصی	۳/۹۱۷	۳/۴۱۷	۰/۵۰۰
۴۴ تأمین فضای مناسب برای ورزش در تمام فصول	۳/۸۷۵	۳/۷۰۸	۰/۱۶۷
۴۵ وجود برنامه‌های تخصصی برای شناسایی و پژوهش استعدادهای ورزشی	۴/۵۸۳	۴/۱۲۵	۰/۳۳۳
۴۶ توجه به نیازهای دانش‌آموزان دارای توانایی‌های خاص	۴/۷۰۸	۴/۲۹۲	۰/۴۱۷
۴۷ همکاری با نهادهای بین‌المللی و منطقه‌ای برای توسعه ورزش دانش‌آموزی	۴/۴۵۸	۴/۰۴۲	۰/۴۱۷
۴۸ پشتیبانی از ایجاد برنامه‌های ورزشی تربکی درسی و فوق‌برنامه	۳/۷۹۲	۳/۵۴۲	۰/۲۵۰
۴۹ ارزیابی مستمر و بهبود کیفیت برنامه‌های ورزشی	۴/۳۳۳	۴/۱۶۷	۰/۱۶۷
۵۰ ایجاد فرصت‌های رقابتی در سطوح مختلف برای دانش‌آموزان	۴/۵۰۰	۴/۱۶۷	۰/۳۳۳

جدول ۴: میزان اختلاف دیدگاه خبرگان در نظرسنجی دور دوم و سوم

شاخص	تعداد پاسخهای دور دوم	میانگین پاسخهای دور دوم	اختلاف میانگین
۱ تعداد فضاهای ورزشی استاندارد در مدارس	۴/۳۷۵	۴/۰۴۲	۰/۳۳۳
۲ دسترسی به امکانات ورزشی در منطقه	۴/۷۹۲	۴/۴۴۲	۰/۲۵۰
۳ وجود سالن‌های ورزشی چندمنظوره	۴/۴۵۸	۴/۱۲۵	۰/۳۳۳
۴ تأمین تجهیزات ورزشی استاندارد	۴/۲۵۰	۳/۶۶۷	۰/۵۸۳
۵ سطح نگهداری و تعمیر تجهیزات ورزشی	۴/۵۰۰	۴/۲۵۰	۰/۲۵۰
۶ تعداد ساعات هفتگی اختصاص‌یافته به ورزش در برنامه درسی	۴/۵۴۲	۴/۲۰۸	۰/۳۳۳
۷ دسترسی به مریبان و معلمان تربیت‌بدنی محترم	۴/۵۰۰	۴/۲۵۰	۰/۲۵۰
۸ هزینه‌های ورزشی مورد نیاز برای شرکت در فعالیت‌ها	۴/۳۷۵	۴/۱۲۵	۰/۲۵۰
۹ توجه به برابری جنسیتی در دسترسی به فرصت‌های ورزشی	۴/۱۶۷	۴/۰۰۰	۰/۱۶۷
۱۰ وجود برنامه‌های آموزشی مرتبط با فواید ورزش	۴/۶۲۵	۴/۲۹۲	۰/۳۳۳
۱۱ ایجاد احساس تعلق و مشارکت در گروههای ورزشی	۴/۷۵۰	۴/۳۳۳	۰/۴۱۷
۱۲ کیفیت برنامه‌های ورزشی ارائه شده در مدارس	۴/۵۸۳	۴/۱۶۷	۰/۴۱۷
۱۳ برنامه‌های ترویجی برای جذب دانش‌آموزان به ورزش	۴/۶۲۵	۴/۲۹۲	۰/۳۳۳
۱۴ آموزش‌های تخصصی برای مریبان و معلمان تربیت‌بدنی	۴/۵۸۳	۴/۲۳۳	۰/۲۵۰
۱۵ حمایت‌های مالی از برنامه‌های ورزشی دانش‌آموزی	۴/۵۴۲	۴/۳۷۵	۰/۱۶۷
۱۶ ارائه جوابز و تشویقات به دانش‌آموزان فال ورزشی	۴/۵۴۲	۴/۲۰۸	۰/۳۳۳
۱۷ برگزاری مسابقات و رقابت‌های ورزشی مدرسه‌ای	۴/۳۳۳	۴/۰۸۳	۰/۲۵۰
۱۸ برنامه‌های متنوع ورزشی برای جذب گروههای سنی مختلف	۴/۵۸۳	۴/۲۵۰	۰/۳۳۳
۱۹ میزان مشارکت خانواده‌ها در برنامه‌های ورزشی دانش‌آموزان	۴/۵۴۲	۴/۱۲۵	۰/۴۱۷
۲۰ توجه به تنوع فرهنگی در برنامه‌های ورزشی	۴/۷۰۸	۴/۲۹۲	۰/۴۱۷
۲۱ مشارکت داوطلبانه جامعه محلی در فعالیت‌های ورزشی مدارس	۳/۷۰۸	۳/۵۴۲	۰/۱۶۷
۲۲ همکاری با سازمان‌های اجتماعی برای توسعه برنامه‌های ورزشی	۳/۸۷۵	۳/۶۲۵	۰/۲۵۰
۲۳ ایجاد و تقویت انجمن‌های ورزشی مدرسه‌ای	۳/۷۹۲	۳/۶۲۵	۰/۱۶۷
۲۴ استفاده از مریبان و الگوهای ورزشی موفق برای تشویق دانش‌آموزان	۴/۰۴۲	۳/۷۹۲	۰/۲۵۰
۲۵ تأثیر ورزش بر سلامت جسمانی و روانی دانش‌آموزان	۴/۵۴۲	۴/۲۹۲	۰/۲۵۰
۲۶ میزان کاهش مشکلات جسمی ناشی از کم‌تحرکی	۳/۹۱۷	۳/۶۲۵	۰/۲۹۲
۲۷ توجه به پیشگیری از آسیب‌های ورزشی	۴/۵۸۳	۴/۲۵۰	۰/۳۳۳

شاخص	میانگین پاسخ‌های دور دوم	میانگین پاسخ‌های دور سوم	اختلاف میانگین
۲۸	۳/۹۱۷	۳/۵۸۳	۰/۳۳۳
۲۹	۴/۵۸۳	۴/۲۵۰	۰/۳۳۳
۳۰	۳/۸۳۳	۳/۵۸۳	۰/۲۵۰
			غربالگری و ارزیابی وضعیت سلامتی دانشآموزان پیش از شرکت در فعالیت‌های ورزشی
۳۱	۳/۹۱۷	۳/۵۸۳	۰/۳۳۳
۳۲	۴/۵۴۲	۴/۲۹۲	۰/۲۵۰
۳۳	۴/۵۴۲	۴/۲۰۸	۰/۳۳۳
۳۴	۴/۰۸۳	۳/۷۵۰	۰/۳۳۳
۳۵	۳/۹۱۷	۳/۵۸۳	۰/۳۳۳
۳۶	۴/۲۹۲	۴/۰۴۲	۰/۲۵۰
۳۷	۴/۲۹۲	۴/۰۴۲	۰/۲۵۰
۳۸	۴/۷۰۸	۴/۴۵۸	۰/۲۵۰
۳۹	۴/۲۰۸	۳/۸۷۵	۰/۳۳۳
۴۰	۴/۲۹۲	۳/۹۵۸	۰/۳۳۳
۴۱	۴/۰۴۲	۳/۵۴۲	۰/۵۰۰
۴۲	۴/۲۹۲	۴/۰۴۲	۰/۲۵۰
۴۳	۳/۹۱۷	۳/۴۱۷	۰/۵۰۰
۴۴	۳/۸۷۵	۳/۷۰۸	۰/۱۶۷
۴۵	۴/۵۸۳	۴/۲۵۰	۰/۳۳۳
۴۶	۴/۷۰۸	۴/۲۹۲	۰/۴۱۷
۴۷	۴/۴۵۸	۴/۰۴۲	۰/۴۱۷
۴۸	۳/۷۹۲	۳/۵۴۲	۰/۲۵۰
۴۹	۴/۳۳۳	۴/۱۶۷	۰/۱۶۷
۵۰	۴/۵۰۰	۴/۱۶۷	۰/۳۳۳

فاز دوم: تحلیل عاملی اکتشافی

جدول ۶ توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان بر اساس جنسیت

درصد	فراوانی	جنسیت
۶۷.۲	۲۵۸	مرد
۲۲.۸	۱۲۶	زن
۱۰۰.۰	۳۸۴	کل

با توجه به جدول (۶) از میان پاسخ‌دهندگان، تعداد ۲۵۸ نفر مرد و ۱۲۶ نفر زن بودند که بیشترین درصد فراوانی را مردان با بیش از ۶۷ درصد به خود اختصاص داده بودند.

جدول (۷)، تعداد عوامل و مقدار واریانس کل تبیین شده را ارائه می‌کند. همان‌طور که مشاهده می‌شود تعداد عوامل برابر ۵، که بعد از چرخش نیز تغییر نکرده است و این عوامل روی هم ۸۸/۲۸۹ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. (در این جدول عوامل نشان داده شده ۵ تا است که مقدار ویژه آن از عدد یک بیشتر است).

با توجه به نتایج جدول (۴) می‌توان گفت: اولاً، نظرات در خصوص تمامی شاخص‌ها به دلیل آنکه اختلاف کمتر از (۱) و بالاتر از (۱۱) را در مقایسه دو مرحله آخر داشته‌اند، به جمع‌بندی نهایی رسیده است. علاوه بر این، امتیاز بالاتر از ۳ برای تمامی شاخص‌ها نشان‌دهنده، مؤثر شناخته شدن همه آنها و عدم نیاز به حذف شاخص می‌باشد. چنانچه در جدول (۵) مشاهده می‌شود، مقدار ۰/۰۰۰۱ شاخص معنی‌دار که کمتر از معیار ۰/۰۵ می‌باشد، همبستگی پاسخ‌ها را تائید می‌کند. همچنین مقدار بالاتر از ۰/۰۵ برای ضریب دبلیوی کندال نیز تطابق قابل قبول نظرات را در این آزمون نشان می‌دهد.

جدول ۵: آزمون همبستگی دبلیوی کندال (دلfi دور سوم)

تعداد	ضریب همبستگی دبلیوی کندال	شاخص آزادی	درجه آزادی	شاخص معنی‌داری
۰/۰۰۰۱	۴۹	۱۹۳/۹۱۸	۰/۱۶۵	۲۴

جدول ٧: تعداد عوامل و مقدار واریانس کل تبیین شده

ردیف	مقادیر اولیه			مقادیر استخراج بارها			مقادیر چرخش بارها		
	ارزش ویژه	درصد واریانس تبیین شده	درصد تراکمی	ارزش ویژه	درصد واریانس تبیین شده	درصد تراکمی	ارزش ویژه	درصد واریانس تبیین شده	درصد تراکمی
۳۷	.۰/۰۲۷	.۰/۰۵۳	.۹۹/۷۷۵						
۳۸	.۰/۰۲۰	.۰/۰۴۹	.۹۹/۸۱۵						
۳۹	.۰/۰۱۹	.۰/۰۴۸	.۹۹/۸۵۲						
۴۰	.۰/۰۱۷	.۰/۰۴۵	.۹۹/۸۸۷						
۴۱	.۰/۰۱۴	.۰/۰۲۷	.۹۹/۹۱۴						
۴۲	.۰/۰۱۰	.۰/۰۱۹	.۹۹/۹۳۳						
۴۳	.۰/۰۰۹	.۰/۰۱۷	.۹۹/۹۵۰						
۴۴	.۰/۰۰۸	.۰/۰۱۶	.۹۹/۹۶۶						
۴۵	.۰/۰۰۷	.۰/۰۱۳	.۹۹/۹۷۹						
۴۶	.۰/۰۰۴	.۰/۰۰۸	.۹۹/۹۸۸						
۴۷	.۰/۰۰۳	.۰/۰۰۶	.۹۹/۹۹۴						
۴۸	.۰/۰۰۲	.۰/۰۰۳	.۹۹/۹۹۸						
۴۹	.۰/۰۰۱	.۰/۰۰۲	.۹۹/۹۹۹						
۵۰	.۰/۰۰۰	.۰/۰۰۱	.۱۰۰/۰۰۰						

جدول ۸- نیکوئی برآش مؤلفه‌های پرسشنامه

شاخص برآندگی					
IFI	NNFI	NFI	GFI	RMSEA	SRMR
.۰-۱	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	<۰/۰۸	<۰/۰۵
.۰/۹۶	.۰/۹۶	.۰/۹۴	.۰/۹۴	.۰/۷۹	.۰/۴۳

جدول ۹- ضریب مسیرنتایج تائید مؤلفه‌های پرسشنامه

نتیجه	علامت	t آماره	ضریب مسیر	مسیر
تائید	+	۴/۹۵	.۰/۳۴	توسعه ورزش دانش آموزی ← حیطه زیرساخت‌ها و امکانات
تائید	+	۷/۵۴	.۰/۵۵	توسعه ورزش دانش آموزی ← حیطه حمایت مالی و منابع
تائید	+	۵/۴۸	.۰/۳۹	توسعه ورزش دانش آموزی ← حیطه آموزش و پرورش
تائید	+	۸/۷۷	.۰/۶۸	توسعه ورزش دانش آموزی ← حیطه سیاست‌ها و برنامه ریزی
تائید	+	۷/۸۰	.۰/۵۷	توسعه ورزش دانش آموزی ← حیطه فرهنگ و نگرش جامعه

و امکانات، .۳۴، به دست آمده است. در حیطه زیرساخت‌ها و امکانات بر اساس مفاهیمی که از پیشینه و مصاحبه به دست آمد ۲۱ سؤال طراحی شد که سرانجام بعد از حذف برخی از عامل‌های کم‌اهمیت ۱۴ عامل باقی ماند. اولین عامل در این حیطه بر اساس ضریب مسیر، تعداد فضاهای ورزشی استاندارد در مدارس می‌باشد. فاصله تعداد فضاهای ورزشی استاندارد در مدارس ایران با استانداردهای جهانی به عنوان یک چالش مهم در توسعه ورزش دانش آموزی و ارتقای سلامت جسمانی نسل جوان قابل بررسی است. در بسیاری از کشورهای پیشرفته، استانداردهای مشخصی برای تعداد، نوع، و کیفیت فضاهای ورزشی در مدارس وجود دارد؛ به عنوان مثال، دسترسی به سالن‌های چندمنظوره، استخرها، و زمین‌های چمن

یکی از شاخص‌های عمومی برای به حساب آوردن پارامترهای آزاد در محاسبه شاخص‌های برآش، شاخص خی دو بهنجار است که از تقسیم ساده خی دو بر درجه آزادی مدل محاسبه می‌شود. چنانچه این مقدار بین ۱ تا ۵ باشد مطلوب است.

$$\frac{x^2}{df} = \frac{321/02}{95} = 3/379$$

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش بر اساس مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد که عوامل زیرساخت‌ها و امکانات بر توسعه ورزش دانش آموزی اثرگذار می‌باشد. ضریب مسیر توسعه ورزش دانش آموزی با حیطه زیرساخت‌ها

اهمیت بالایی برخوردار است.

یافته‌های پژوهش بر اساس مدل سازی معادلات ساختاری نشان داد که عوامل حمایت مالی و منابع بر توسعه ورزش دانش آموزی اثرگذار می‌باشد. ضریب مسیر توسعه ورزش دانش آموزی با حیطه حمایت مالی و منابع، 0.55% به دست آمده است.

اولین عامل در این حیطه بر اساس ضریب مسیر، حمایت‌های مالی از برنامه‌های ورزشی دانش آموزی می‌باشد. تخصیص بودجه مناسب، بهویژه برای تأمین تجهیزات و بهبود زیرساخت‌های ورزشی، نقش مهمی در دسترسی عادلانه دانش آموزان به امکانات ورزشی و جلوگیری از نابرابری‌های منطقه‌ای دارد. در حالی که در کشورهای پیشرو بودجه‌های مشخص و برنامه‌های حمایتی توسط دولت و بخش خصوصی برای توسعه ورزش دانش آموزی در نظر گرفته می‌شود، در ایران کمود متابع مالی اغلب باعث محدودیت در اجرای برنامه‌های ورزشی و کمبود امکانات بهویژه در مناطق کم‌برخوردار شده است. حامیان مالی بعد از متابع دولتی مؤثث‌ترین حامی فدراسیون‌ها، باشگاه‌ها و هیأت‌های استانی و شهرستانی می‌باشند، حتی اغلب کمک‌های مالی و امکاناتی آنها، خیلی بیشتر از متابع دولتی می‌باشد. حامیان مالی توجه کمی به ورزش دانش آموزی دارند، به خاطر اینکه توقعات حامیان در ورزش دانش آموزی برآورده نمی‌شود. هر حامی مالی دوست دارد دیده شود و یا در مقابل هزینه‌ای که می‌نماید تأثیرات مثبتش را در جامعه مشاهده نماید اما نبود پخش زنده تلویزیونی، گرایش جاید و نشریات صوتی و تصویری به سمت ورزش‌های خاص و چند عامل اثرگذار دیگر تمایل حامیان مالی در جهت سرمایه‌گذاری در این بخش را کمتر نموده است.

دومین عامل، ارائه جوايز و تشویقات به دانش آموزان فعال ورزشی می‌باشد. ارائه جوايز و تشویقات به دانش آموزان فعل ورزشی یکی از روش‌های موثر برای افزایش انگیزه و مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است؛ با این حال، در بسیاری از مدارس ایران، این روش به درستی و به طور گستردۀ به کار گرفته نمی‌شود. نبود سیستم تشویقی هدفمند و مناسب با نیازهای روانی و انگیزشی دانش آموزان، می‌تواند موجب کاهش انگیزه و مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی گردد. در حالی که سیاری از کشورها برنامه‌های تشویقی متنوعی مانند اعطای گواهینامه‌های افتخاری، جوايز مادي و معنوی، و تسهیلات آموزشی ویژه را برای دانش آموزان ورزشکار تدارک می‌بینند، در ایران به دلیل کمبود بودجه و نبود برنامه‌ریزی متمنکز، این نوع تشویقات غالباً به شکل محدود و غیرمستمر اجرا می‌شود.

یافته‌های پژوهش بر اساس مدل سازی معادلات ساختاری نشان داد که عوامل آموزش و پرورش بر توسعه ورزش دانش آموزی اثرگذار می‌باشد. ضریب مسیر توسعه ورزش دانش آموزی با حیطه آموزش و پرورش، 0.39% به دست آمده است.

اولین عامل، ایجاد و تقویت انجمن‌های ورزشی مدرسه‌ای می‌باشد. انجمن‌های ورزشی مدرسه‌ای به عنوان ساختارهایی سازمان‌بافت،

طبیعی و مصنوعی در برنامه‌های توسعه‌ای مدارس در نظر گرفته می‌شود. از سوی دیگر، در ایران به دلیل محدودیت‌های مالی و فنی، بسیاری از مدارس قادر امکانات ورزشی استاندارد هستند و اغلب این فضاهای با تراکم بالای دانش آموزان و تجهیزات نامناسب مواجه‌اند. این کمبود امکانات نه تنها مانع بهره‌مندی دانش آموزان از ورزش و فعالیت‌های بدنی می‌شود، بلکه به طور غیرمستقیم می‌تواند موجب کاهش انگیزه و علاقه به ورزش در بین دانش آموزان گردد. همچنین، نبود فضاهای ورزشی مناسب با استانداردهای بین‌المللی، دستیابی به اهداف آموزشی و تربیتی مرتبط با ورزش را نیز به چالش می‌کشد. با توجه به اهمیت ورزش در سلامت جسمی و روانی دانش آموزان، فاصله ایران با استانداردهای جهانی در این حوزه به برنامه‌ریزی، سرمایه‌گذاری و حمایت‌های جدی از سوی دولت و بخش خصوصی نیاز دارد تا بتوان گام‌های مؤثری در جهت توسعه ورزش دانش آموزی و ارتقای سلامت جامعه برداشته شود.

دومین عامل، تأمین تجهیزات ورزشی استاندارد می‌باشد. تأمین تجهیزات ورزشی استاندارد در مدارس ایران یکی از ضرورت‌های اساسی برای رشد ورزش دانش آموزی و ارتقای سلامت جسمانی و روحی نسل جوان است. تجهیزات استاندارد نه تنها امکان آموزش بهینه‌تر و تمرینات ورزشی با کیفیت را برای دانش آموزان فراهم می‌کند، بلکه از بروز آسیب‌های ورزشی جلوگیری کرده و انگیزه و علاقه آنان به فعالیت‌های ورزشی را نیز افزایش می‌دهد. در بسیاری از کشورهای پیشرفته، تجهیزات ورزشی استاندارد به عنوان بخشی از الزامات مدارس در نظر گرفته می‌شود و بودجه قابل توجهی به آن اختصاص می‌باید، در حالی که در ایران کمبودهای قابل ملاحظه‌ای در این زمینه وجود دارد. مشکلاتی از جمله فرسودگی وسایل ورزشی، نبود امکانات پایه مانند تپ، تور، و دستگاه‌های ورزشی در بسیاری از مدارس، و دسترسی محدود به وسایل پیشرفته‌تر، همگی چالش‌هایی را برای توسعه ورزش دانش آموزی ایجاد کرده‌اند.

سومین عامل، تعداد ساعت هفتگی اختصاص‌یافته به ورزش در برنامه درسی می‌باشد. در بسیاری از کشورها، ساعت هفتگی ورزش متناسب با نیازهای جسمانی و رشدی دانش آموزان تعیین می‌شود و هدف آن تقویت آمادگی جسمانی، کاهش تنش و استرس‌های ناشی از فعالیت‌های درسی، و ارتقای مهارت‌های اجتماعی و همکاری است. با این حال، در مدارس ایران معمولاً ساعت اختصاص‌یافته به ورزش محدود است و بهویژه در مقاطع تحصیلی بالاتر، کاهش محسوسی دارد. این محدودیت ممکن است به کمبود توجه به سلامت بدنی و افزایش کم‌تحرکی در میان دانش آموزان منجر شود و اثرات منفی در عملکرد تحصیلی و سلامت روانی آنان داشته باشد. افزایش این ساعت می‌تواند فرصت بیشتری برای ایجاد فرهنگ ورزش و تحرک بدنی فراهم کند و به بهبود کیفیت زندگی دانش آموزان کمک نماید. از این‌رو، نیاز به بازنگری در برنامه درسی و توجه به افزایش ساعت ورزش به عنوان بخشی از رویکرد جامع به سلامت دانش آموزان از

مناسب برای ورزشکاران و روش‌های پیشگیری از آسیب‌های ورزشی باشند. آموزش‌های منظم و تخصصی در این زمینه، نه تنها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا از خطرات احتمالی ناشی از ورزش جلوگیری کنند، بلکه به آنان آگاهی لازم درباره اهمیت بهداشت و تغذیه سالم را نیز می‌آموزد. بسیاری از کشورهای پیشرفتنه به طور جدی به این نوع آموزش‌ها پرداخته و آن را بخشی از برنامه درسی مدارس قرار داده‌اند، در حالی که در ایران این موضوع هنوز به انسداده کافی مورد توجه قرار نگرفته است.

عامل دوم، غربالگری و ارزیابی وضعیت سلامتی دانش‌آموزان پیش از شرکت در فعالیت‌های ورزشی می‌باشد این فرایند شامل بررسی سوابق پزشکی، ارزیابی وضعیت فیزیکی و شناسایی مشکلات بهداشتی موجود است که ممکن است خطراتی را در حین ورزش به همراه داشته باشد. با اجرای برنامه‌های غربالگری منظم، مدارس می‌توانند به شناسایی دانش‌آموزان در معرض خطر و تعیین نیازهای خاص آن‌ها کمک کنند، که این امر نه تنها به پیشگیری از آسیب‌های ورزشی بلکه به ارتقاء کیفیت آموزش‌های ورزشی و بهبود سلامت کلی دانش‌آموزان نیز منجر می‌شود. در بسیاری از کشورها، این نوع ارزیابی به عنوان بخشی از رویکرد جامع به سلامت دانش‌آموزان در نظر گرفته شده و به طور منظم انجام می‌گیرد، در حالی که در ایران، این فرایند هنوز به طور گسترده و منظم پیاده‌سازی نشده است.

عامل سوم، سطح حمایت‌های بهداشتی و درمانی برای دانش‌آموزان ورزشکار می‌باشد. این حمایت‌ها شامل تأمین خدمات پزشکی و مشاوره بهداشتی، ارزیابی منظم وضعیت سلامت، و ارائه برنامه‌های پیشگیری از آسیب‌های ورزشی است که می‌تواند به تأمین اینمنی و سلامت دانش‌آموزان در حین فعالیت‌های ورزشی کمک کند. در بسیاری از کشورهای پیشفرته، برنامه‌های جامع بهداشت و درمان برای ورزشکاران جوان با همکاری مدارس، سازمان‌های بهداشتی و ورزشی طراحی شده و به طور مستمر اجرا می‌شود. این برنامه‌های نه تنها به شناسایی و درمان سریع مشکلات بهداشتی کمک می‌کنند، بلکه به دانش‌آموزان آموزش می‌دهند که چگونه به بهداشت خود اهمیت دهنده و خطرات مرتبط با ورزش را مدیریت کنند. با این حال، در ایران، سطح حمایت‌های بهداشتی و درمانی برای دانش‌آموزان ورزشکار هنوز در مراحل ابتدایی قرار دارد و بسیاری از مدارس فاقد زیرساخت‌های لازم برای تأمین این نوع خدمات هستند.

یافته‌های پژوهش بر اساس مدل سازی معادلات ساختاری نشان داد که عوامل فرهنگ و نگرش جامعه بر توسعه ورزش دانش‌آموزی اثرگذار می‌باشد. ضریب مسیر توسعه ورزش دانش‌آموزی با حیطه فرهنگ و نگرش جامعه، ۰/۵۷ به دست آمده است.

عامل اول، آموزش فرهنگ ورزش و اهمیت سلامت جسمانی می‌باشد. این آموزش‌ها باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که نه تنها مهارت‌های ورزشی و تکنیک‌های صحیح فعالیت بدنی را به دانش‌آموزان آموزش دهند، بلکه به آنان اهمیت ورزش به عنوان ابزاری برای حفظ سلامت

می‌توانند بستری برای شناسایی استعدادهای ورزشی، افزایش تعاملات اجتماعی و ارتقاء روحیه کار گروهی در بین دانش‌آموزان فراهم کنند. در بسیاری از کشورهای موفق در حوزه ورزش، این انجمن‌ها با برنامه‌های متنوعی چون برگزاری رقابت‌ها، اردوهای ورزشی و کارگاه‌های آموزشی، دانش‌آموزان را به مشارکت فعال‌تر در ورزش تشویق می‌کنند. در ایران، با وجود علاوه دانش‌آموزان به ورزش، نبود پشتیبانی‌های کافی و ساختارهای مؤثر برای ایجاد و اداره انجمن‌های ورزشی، باعث شده است تا این بخش به درستی توسعه نیابد. تقویت انجمن‌های ورزشی در مدارس با تخصیص بودجه و ایجاد برنامه‌های منسجم می‌تواند نه تنها به رشد جسمی و روانی دانش‌آموزان کمک کند، بلکه زمینه‌ساز تربیت نسل‌های سالم و ورزش‌دوست در جامعه باشد.

دومین عامل، همکاری با سازمان‌های اجتماعی برای توسعه برنامه‌های ورزشی می‌باشد. سازمان‌های اجتماعی می‌توانند با ارائه منابع مالی، نیروی انسانی، و امکانات آموزشی و تفریحی، نقش بسزایی در افزایش دسترسی به برنامه‌های ورزشی و بهبود کیفیت آنها ایفا کنند. در بسیاری از کشورها، همکاری میان مدارس و سازمان‌های اجتماعی به برگزاری رقابت‌های ورزشی، اردوهای تفریحی و برنامه‌های آموزشی مرتبط با سلامت منجر شده و توانسته است به جذب و انگیزش بیشتر دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی کمک کند. در ایران، با وجود ظرفیت‌های گسترده سازمان‌های اجتماعی، این نوع همکاری‌ها به صورت محدود و پراکنده انجام می‌شود. ایجاد پیوندهای قوی‌تر میان مدارس و این سازمان‌ها می‌تواند بستر توسعه ورزش دانش‌آموزی و

ارتقای فرهنگ سلامت و نشاط را در جامعه فراهم سازد.

سومین عامل، استفاده از مریبیان و الگوهای ورزشی موفق برای تشویق دانش‌آموزان می‌باشد. مریبیان با تجربه و الگوهای موفق ورزشی نه تنها مهارت‌های فیزی و تخصصی را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهند، بلکه به عنوان منابع الهام‌بخش، می‌توانند الگوهایی از سخت‌کوشی، تعهد و تلاش را به نمایش بگذارند. پژوهش‌های نشان می‌دهد که دانش‌آموزان با مشاهده موفقیت‌های این الگوهای تمايل بيشتری به مشارکت در ورزش و پيگيري اهداف شخصي خود پيدا می‌کنند. در بسیاری از کشورهای پیشفرته، برنامه‌هایی برای دعوت از قهرمانان ورزشی و مریبیان بر جسته به مدارس وجود دارد که ضمن برگزاری جلسات آموزشی، بر اهمیت ورزش و تأثیر آن بر زندگی تأکید می‌کنند. با این حال، در ایران، استفاده از این روش به طور گسترده‌ای توسعه نیافته است.

یافته‌های پژوهش بر اساس مدل سازی معادلات ساختاری نشان داد که عوامل سیاست‌ها و برنامه‌ریزی بر توسعه ورزش دانش‌آموزی اثرگذار می‌باشد. ضریب مسیر توسعه ورزش دانش‌آموزی با حیطه سیاست‌ها و برنامه‌ریزی، ۰/۶۸ به دست آمده است.

عامل اول، ارائه دوره‌های آموزشی درباره بهداشت ورزشی و پیشگیری از آسیب می‌باشد. این دوره‌ها می‌توانند شامل موضوعاتی مانند تکنیک‌های صحیح تمرین، اهمیت گرم‌کردن و سردکردن، تغذیه

تشکر و قدردانی

نویسندها مرتباً تشکر و قدردانی خود را از همه کسانی که در این تحقیق مشارکت داشتند را اعلام می‌دارند همچنین از نظرات و رهنمودهای داوران محترم که موجب ارتقاء کیفی مقاله شده است بی‌نهایت سپاسگزاریم.

تعارض منافع

«هیچ گونه تعارض منافعی در بین نویسندها وجود ندارد.»

منابع و مأخذ

- [1] Mohamadi F. Bourdieu's perspective on the field of education: Beyond the perspectives of conflict and functionalism. *Ferdowsi Educational Journal*. 2019;9(1):5-25. Persian.
- [2] Rezaei M. Teachers' professional competences: Past, present, future. *Quarterly Journal of Education*. 2019; 138:129-150. Persian.
- [3] Karim Zadeh B, Yari Dehnavi M, Baghrti Nov Parast KH, Alavi HR. Derrida's philosophy of writing and its implications for education. *Ferdowsi Educational Journal*. 2019;9(1):130-149. Persian.
- [4] Mosavi NS, Sharifyan M, Ghaed Amini GHR, Goloz S, Darvishi A, Ghamar Zad F. Survey of environmental knowledge, attitude and skill level of preschool teachers in Tehran. *Quarterly Journal of Education*. 2019; 137:111-128. Persian.
- [5] Karimi J, Abbasi H, Eyd H. Sociological explanation of the social consequences of participation in sport based on data theory. *Research in Educational Sciences*. 2019;7(16):17-44. Available from: <https://doi.org/10.22089/res.2018.6136.1500>. Persian.
- [6] Ghasemi Roshanavand J, Bahrol Olom H, Andam R. Prioritizing the barriers to extracurricular participation in sport education using interpretive structural modeling. *Quarterly Journal of Educational Innovations*. 2019; 72:73-90. Persian.
- [7] Ghafouri F, Mottaghi Shahri MH, Honari H, Shahlaee J. Designing the mental health pattern of athletes participating in educational sport. *Quarterly Journal of Education*. 2019;7(16):17-38. Persian.
- [8] van de Kop JH, van Kernebeek WG, Otten RHG, Toussaint HM, Verhoeff AP. School-based physical activity interventions in prevocational adolescents: A systematic review and meta-analyses. *Journal of Adolescent Health*. 2019; 65:185-194.
- [9] Hamidi M, Vahdani M, Khabiri M, Alidost Ghahfarokhi E. Developing training strategies and sports activities of the Ministry of Education. *Quarterly Journal of Research in Physical Education*. 2017;1(14):33-50. Persian.

جسمانی و روانی را نیز منتقل کنند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که افزایش آگاهی دانش‌آموزان درباره فواید ورزش می‌تواند به ارتقای روحیه، کاهش استرس، و بهبود عملکرد تحصیلی آنان منجر شود. در بسیاری از کشورهای پیشرفته، برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای برای ترویج فرهنگ ورزش و ارتقای سلامت جسمانی در مدارس وجود دارد که شامل فعالیت‌های متنوعی از جمله کارگاه‌های آموزشی، اردوهای ورزشی و برنامه‌های اجتماعی است. در ایران، با این که علاقه به ورزش و فعالیت‌های بدنی در میان جوانان وجود دارد، آموزش‌های فرهنگی و بهداشتی هنوز به طور کامل به سیستم آموزشی ادغام نشده است.

عامل دوم، حمایت روان‌شناسی از دانش‌آموزان برای مواجهه با چالش‌های ورزشی، دانش‌آموزان ورزشکار به دلیل فشارهای رقابتی، انتظارات اجتماعی، و چالش‌های شخصی ممکن است با استرس و اضطراب مواجه شوند که این عوامل می‌توانند بر عملکرد ورزشی و سلامت عمومی آن‌ها تأثیر منفی بگذارند. ارائه خدمات روان‌شناسی، شامل مشاوره و حمایت‌های اجتماعی، می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مهارت‌های مقابله‌ای مؤثری را توسعه دهدند، اعتماد به نفس خود را تقویت کنند و به مدیریت استرس و فشارهای رقابتی بپردازند. در کشورهای پیشرفته، برنامه‌های روان‌شناسی ورزشی به عنوان بخشی از نظام آموزشی ورزشی به کار گرفته می‌شود و متخصصان روان‌شناسی به طور منظم با ورزشکاران جوان همکاری می‌کنند تا آنان را در دستیابی به اهداف ورزشی و شخصی یاری دهند. در ایران، با این‌که آگاهی درباره اهمیت حمایت‌های روان‌شناسی در ورزش رو به افزایش است، هنوز زیرساخت‌های لازم برای ارائه این خدمات در مدارس به طور کامل فراهم نشده است.

عامل سوم، ارائه بورسیه‌های ورزشی به دانش‌آموزان مستعد می‌باشد. این بورسیه‌ها نه تنها می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا از امکانات و منابع بهتری برای توسعه مهارت‌های ورزشی خود بپردازند شوند، بلکه انگیزه و اشتیاق آن‌ها را به فعالیت‌های ورزشی افزایش می‌دهند. در بسیاری از کشورهای پیشرفته، سیستم‌های بورسیه ورزشی به گونه‌ای طراحی شده‌اند که ضمن تشویق دانش‌آموزان به تحصیلات و ورزش، از آنان حمایت مالی و آموزشی به عمل آورند. این حمایت‌ها می‌توانند شامل تأمین هزینه‌های آموزشی، تجهیزات ورزشی، و دسترسی به مرتبه‌های تخصصی باشد. در ایران، با وجود پتانسیل‌های بالای ورزشی در میان دانش‌آموزان، این نوع بورسیه‌ها هنوز به اندازه کافی توسعه نیافتدند و بسیاری از استعدادها به دلیل عدم دسترسی به منابع کافی از فرصت‌های ورزشی مناسب محروم می‌مانند.

مشارکت نویسندها

همه نویسندها در مراحل مختلف تدوین مقاله مشارکت داشته‌اند.

- [21] Graham G. Children moving: A reflective approach to teaching physical education. McGraw-Hill; 2022.
- [22] Shariati H, Tayebi Sani S, Fahimi Nezhad A, Kazemnejad A. Developing a sports strategic plan for girls' students of high schools in Golestan Province. *Journal of Human Resource Management in Sports*. 2019;6(2):315-331. Persian.
- [23] Mousavian A, Mehdipour A, Khoda Moradi M. A model of strategic thinking to develop the performance of sports managers (Case study: Sport federations of Islamic Republic of Iran). *Scientific Research in Sports*. 2019;18(43):165-186. Persian.
- [24] Pile Var E, Hamidi M, Honari H, Khabiri M. Designing and explaining the volunteer model in Iranian student sport. *Journal of Human Resource Management in Sports*. 2018;6(2):179-194. Persian.
- [25] Bason T, Grix J. Planning to fail? Leveraging the Olympic bid. *Marketing Intelligence & Planning*. 2018;36(1):138-151.
- [26] Nicholson M, Hoye R, Stewart B. Sport development: Policy, process and practice. Routledge; 2011.
- [27] De Bosscher V, De Knop P, Van Bottenburg M, Shibli S. A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*. 2006;6(2):185-215.
- [28] Rycke JD, Bosscher VD. Mapping the potential societal impacts triggered by elite sport: A conceptual framework. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2019;11(3):485-502.
- [29] De Bosscher V, De Knop P, Van Bottenburg M, Shibli S, Bingham J. Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries. *Sport Management Review*. 2009;6(2):185-215.
- [30] Schwartz P. The art of the long view: Planning for the future in an uncertain world. Currency; 2013 (Originally published 1991).
- [31] Adib Roshan F, Talebpour M, Peymanizad H. Drawing the scenario of elite sports of Khorasan Razavi province in 1404 horizon. *Sport Management Development*. 2016;6(3):168-186. Persian.
- [10] Karhus S. Pedagogization of elite sport in the school system: Vested interests and dominant discourses. *Sport Education and Society*. 2019;24(1):13-24.
- [11] Azad Manesh S, Baghri Nov Parast KH, Sefid Khosh M, Sajadeye N. Education as 'Bildung' in Hegel's Phenomenology. *Ferdowsi Educational Journal*. 2019;9(1):26-47. Persian.
- [12] Seibert TS, Allen DB, Eickhoff J, Carrel AL. CDC childhood physical activity strategies fail to show sustained fitness impact in middle school children. *PM&R*. 2018; 12:60-65.
- [13] Acciai F, Yedidia MJ, DeWeese RS, Martinelli S, Vachaspati PO. School food and physical activity environment: A longitudinal analysis of four school districts in New Jersey. *Journal of Adolescent Health*. 2019;65(2):216-223.
- [14] Zhe W. The current situation of students' participation in extracurricular sports activities of private middle schools in Henan Province and the analysis of investigation. *Psychology and Sports*. 2019; 33:2015-2019.
- [15] Malm C, Jakobsson J, Isaksson A. Physical activity and sports—Real health benefits: A review with insight into the public health of Sweden. *Scandinavian Journal of Public Health*. 2019;7(5):127-143.
- [16] Dore I, Sabiston C, Sylvestre MP, Brunet J, O'Loughlin J, Abi Nader P, Gallant F, Belanger M. Years participating in sports during childhood predicts mental health in adolescence: A 5-year longitudinal study. *Journal of Adolescent Health*. 2019; 64:790-796.
- [17] Jones G, Edwards MB, Bocarro JN, Svensson PG, Misener K. A community capacity building approach to sport-based youth development. *Sport Management Review*. 2019; 17:132-145.
- [18] Cavallin S, Bennie A, George E. Exploring the barriers and facilitators to school and club sport participation for adolescent girls in Greater Western Sydney. *Journal of Sports Management and Social Sciences*. 2019; 22:75-115.
- [19] Nazari R. Developing strategic themes of Isfahan inter-school sport Olympiads. *Research in Educational Sciences*. 2017;5(13):231-248. Persian.
- [20] Abbasi Bakhtiari R, Farahani A, Keshavarz L. Develop a strategic plan with the sport and the championship Islamic Azad University SWOT-ANP. *Research in Sport Management*. 2019;8(1):139-153. Persian.

Citation (Vancouver): Monsef A, Namvar M, Moradi doliskani M, Jalilian S. [The Analysis of Factors Influencing the Development of Student Sports]. *Res. Sport Sci. Edu.* 2(3): 17-32.